Streda 11. novembra 2020

P9_TA(2020)0292

Geneticky modifikovaná sója SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5)

Uznesenie Európskeho parlamentu z 11. novembra 2020 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 povoľuje uviesť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú sóju SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5), sú z nej zložené alebo vyrobené (D068779/01 – 2020/2838(RSP))

(2021/C 415/02)

Európsky parlament,

— so zreteľom na návrh vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 povoľuje uviesť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú sóju SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5), sú z nej zložené alebo vyrobené (D068779/01,

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 z 22. septembra 2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách ([1]), a najmä na jeho článok 7 ods. 3 a článok 19 ods. 3,

— so zreteľom na hlasovanie Stáleho výboru pre potravinový reťazec a zdravie zvierat podľa článku 35 nariadenia (ES) č. 1829/2003, ktoré sa konalo 15. septembra 2020 a ktorým výbor rozhodol, že nevydá žiadne stanovisko,

— so zreteľom na články 11 a 13 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie ([2]),

— so zreteľom na stanovisko prijaté Európskym úradom pre bezpečnosť potravín (EFSA) 28. novembra 2019 a uverejnené 20. januára 2020 ([3]),

— so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia, v ktorých namieta proti povoľovaniu geneticky modifikovaných organizmov (ďalej len „GMO“) ([4]),

([1]) Ú. v. EÚ L 268, 18.10.2003, s. 1.
([2]) Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13.
([3]) Vedecké stanovisko skupiny EFSA pre geneticky modifikované organizmy k posúdeniu geneticky modifikovanej sóje SYHT0H2 na použitie v potravinách alebo krmivách, podľa nariadenia (ES) č. 1829/2003 (žiadosť EFSA-GMO-DE-2012-111), Vestník EFSA 2020; 18(1):5946, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2020.5946
([4]) Počas 8. volebného obdobia prijal Európsky parlament 36 uznesení, v ktorých namietal proti povoľovaniu GMO. Okrem toho počas 9. volebného obdobia prijal tieto uznesenia:
— Uznesenie Európskeho parlamentu z 10. októbra 2019 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 povoľuje uviesť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú kukuricu MZHG0JG (SYN-ØØØJG-2), sú z nej zložené alebo vyrobené (Prijaté texty, P9_TA(2019)0028).
— Uznesenie Európskeho parlamentu z 10. októbra 2019 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 obnovuje povolenie umiestniť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú sóju A2704-12 (ACS-GMØØ5-3), sú z nej zložené alebo vyrobené (Prijaté texty, P9_TA(2019)0029).

— so zreteľom na článok 112 ods. 2 a 3 rokovacieho poriadku,

— so zreteľom na návrh uznesenia Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín,

A. keďže 8. augusta 2012 spoločnosť Syngenta Crop Protection AG podala prostredníctvom svojej pridruženej spoločnosti Syngenta Crop Protection NV/SA žiadosť príslušnému nemeckému vnútroštátnemu orgánu (ďalej len „žiadosť“) v súlade s článkami 5 a 17 nariadenia (ES) č. 1829/2003; keďže žiadosť sa týkala uvedenia potravín, zložiek potravín a krmív, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú sóju (*Glycine max* (L.) Merr.) SYHT0H2, sú z nej zložené alebo vyrobené, na trh; keďže táto žiadosť sa vzťahuje aj na uvedenie na trh produktov, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú (GM) sóju SYHT0H2 alebo sú z nej zložené, na iné účely ako potraviny a krmivá, s výnimkou pestovania;

B. keďže 28. novembra 2019 vydal úrad EFSA k tejto žiadosti kladné stanovisko, ktoré bolo uverejnené 20. januára 2020;

C. keďže geneticky modifikovaná sója SYHT0H2 bola vyvinutá s cieľom zabezpečiť odolnosť voči glufosinátu amónnemu a účinným herbicídnym látkam mezotrión a iným herbicídom, ktoré inhibujú p-hydroxylfenyl-pyruvát dioxygenázy (HPPD) ([5]);

Nedostatočné posúdenie rezíduí doplnkových herbicídov

D. keďže sa ukázalo, že pestovanie geneticky modifikovaných plodín odolných voči herbicídom vedie k väčšiemu používaniu herbicídov, čo je z veľkej časti spôsobené výskytom buriny odolnej voči herbicídom ([6]); keďže v dôsledku toho sa dá očakávať, že plodiny geneticky modifikovanej sóje SYHT0H2 budú vystavené vyšším aj opakovaným dávkam doplnkových herbicídov (glufosinát a herbicídy inhibujúce HPPD), čo môže spôsobiť vyššie množstvo rezíduí v úrode;

— Uznesenie Európskeho parlamentu z 10. októbra 2019 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa povoľuje umiestniť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú kukuricu MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 a geneticky modifikovanú kukuricu obsahujúcu kombináciu dvoch, troch alebo štyroch genetických modifikácií MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 a DAS-40278-9, sú z nich zložené alebo vyrobené, podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (Prijaté texty, P9_TA(2019)0030).

— Uznesenie Európskeho parlamentu zo 14. novembra 2019 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 obnovuje povolenie umiestniť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú bavlnu LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3), sú z nej zložené alebo vyrobené (Prijaté texty, P9_TA(2019) 0054).

— Uznesenie Európskeho parlamentu zo 14. novembra 2019 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 obnovuje povolenie umiestniť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú sóju MON 89788 (MON-89788-1), sú z nej zložené alebo vyrobené (Prijaté texty, P9_TA(2019)0055).

— Uznesenie Európskeho parlamentu zo 14. novembra 2019 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 povoľuje umiestniť na trh výrobky, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú kukuricu MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 a čiastkové kombinácie MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 a NK603 × DAS-40278-9, sú z nich zložené alebo vyrobené (Prijaté texty, P9_TA(2019)0056).

— Uznesenie Európskeho parlamentu zo 14. novembra 2019 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa povoľuje umiestniť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú kukuricu Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 a geneticky modifikovanú kukuricu obsahujúcu kombináciu dvoch, troch, štyroch alebo piatich genetických modifikácií Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 a GA21, sú z nich zložené alebo vyrobené, podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (Prijaté texty, P9_TA(2019)0057).

— Uznesenie Európskeho parlamentu zo 14. mája 2020 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 povoľuje umiestniť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú sóju MON 87708 × MON 89788 × A5547-127, sú z nej zložené alebo vyrobené (Prijaté texty, P9_TA(2020) 0069).

([5]) Stanovisko EFSA, s. 1.

([6]) Pozri napríklad Bonny, S., „Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds and Herbicides: Overview and Impact“, Environmental Management, január 2016, 57(1), s. 31 – 48, https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738 a Benbrook, C.M., „Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years“, Environmental Sciences Europe 24, 24 (2012), https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24 a Schütte, G., Eckerstorfer, M., Rastelli, V. et al., „Herbicide resistance and biodiversity: agronomic and environmental aspects of genetically modified herbicide-resistant plants“, Environmental Sciences Europe 29, 5 (2017), https://link.springer.com/article/10.1186/s12302-016-0100-y

Streda 11. novembra 2020

E. keďže glufosinát je zaradený do kategórie 1B ako toxický pre reprodukciu, a preto sa naň vzťahujú hraničné kritériá stanovené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 ([7]); keďže platnosť povolenia glufosinátu na používanie v Únii sa skončila 31. júla 2018 ([8]);

F. keďže podľa EFSA možno herbicíd mezotrión, ktorý inhibuje HPPD, „považovať za látku s vlastnosťami narúšajúcimi endokrinný systém“, zatiaľ čo genotoxický potenciál AMBA, ktorý je produktom rozkladu mezotriónu, „nemožno vylúčiť“ ([9]);

G. keďže na účely posúdenia rizika sa ako doplnkové herbicídy posudzoval iba glufosinát a mezotrión; keďže však medzi herbicídy inhibujúce HPPD patrí celý rad herbicídov vrátane izoxaflutolu, ktorý sa preto môže na tejto GM sóji používať vo veľkých množstvách; keďže podľa harmonizovanej klasifikácie a označovania, ktoré schválila Únia, je izoxaflutol veľmi toxický pre vodné organizmy a existuje podozrenie, že spôsobuje poškodenie nenarodeného dieťaťa ([10]);

H. keďže posudzovanie rezíduí herbicídov a produktov ich rozkladu nájdených v geneticky modifikovaných rastlinách, ako aj ich možných kombinovaných účinkov, sa však považuje za otázku, ktorá nepatrí do pôsobnosti pracovnej skupiny EFSA pre geneticky modifikované organizmy EFSA, a preto sa v rámci postupu povoľovania GMO nevykonáva; keďže tento stav je problematický, lebo v prípade geneticky modifikovaných rastlín môže samotná genetická modifikácia mať vplyv na to, ako rastlina metabolizuje doplnkové herbicídy, a na zloženie, a teda aj toxicitu produktov rozkladu (metabolitov);

I. keďže podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005 ([11]) by sa mali na dovezených plodinách určených na potraviny a krmivá dôsledne kontrolovať a monitorovať rezíduá herbicídov, ktoré nie sú povolené na použitie v Únii;

J. keďže podľa posledného koordinovaného viacročného kontrolného programu Únie na roky 2020, 2021 a 2022 členské štáty nie sú povinné v dovážanej sóji merať rezíduá glufosinátu ([12]); keďže nemožno vylúčiť, že geneticky modifikovaná sója SYHT0H2 alebo výrobky z nej v prípade potravín alebo krmív prekročia maximálne hladiny rezíduí, ktoré sú zavedené na zaručenie vysokej úrovne ochrany zdravia spotrebiteľov;

K. keďže preto nemožno dospieť k záveru, že konzumácia geneticky modifikovanej sóje SYHT0H2 je bezpečná pre zdravie ľudí a zvierat;

L. keďže v záveroch medzinárodného výskumného projektu s názvom Hodnotenie rizika geneticky modifikovaných organizmov v EÚ a vo Švajčiarsku, ktoré boli zverejnené v januári 2020, sa uvádza, že posudzovanie rizika GMO v Únii nedokáže uspokojivým spôsobom riešiť riziká pre verejné zdravie a životné prostredie, a to ani pokiaľ ide o zdravotné riziká spojené s konzumáciou výrobkov odvodených z geneticky modifikovaných rastlín odolných voči herbicídom ([13]);

([7]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 z 21. októbra 2009 o uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh a o zrušení smerníc Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS (Ú. v. EÚ L 309, 24.11.2009, s. 1).

([8]) https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/active-substances/?event=as.details&as_id=79

([9]) Záver EFSA z partnerského preskúmania účinnej látky mezotrión z hľadiska posúdenia rizika pesticídov. Vestník EFSA 2016; 14 (3):4419, s. 3, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2016.4419

([10]) https://echa.europa.eu/sk/substance-information/-/substanceinfo/100.114.433

([11]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005 z 23. februára 2005 o maximálnych hladinách rezíduí pesticídov v alebo na potravinách a krmivách rastlinného a živočíšneho pôvodu a o zmene a doplnení smernice Rady 91/414/EHS (Ú. v. EÚ L 70, 16.3.2005, s. 1).

([12]) Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/533 z 28. marca 2019 o koordinovanom viacročnom kontrolnom programe Únie na roky 2020, 2021 a 2022 s cieľom zabezpečiť dodržiavanie maximálnych hladín rezíduí pesticídov a posúdiť vystavenie spotrebiteľov rezíduám pesticídov v potravinách rastlinného a živočíšneho pôvodu a na nich (Ú. v. EÚ L 88, 29.3.2019, s. 28).

([13]) https://www.testbiotech.org/en/content/research-project-rages

Pripomienky príslušných orgánov členských štátov

M. keďže príslušné orgány členských štátov predložili počas trojmesačného obdobia konzultácií úradu EFSA pripomienky ([14]); keďže kritické pripomienky sa týkali toho, že sa nevykonáva analýza rezíduí herbicídov pri dovoze geneticky modifikovanej sóje SYHT0H2, z čoho vyplývajú možné zdravotné riziká pre spotrebiteľov, že toxikologické informácie nie sú dostatočné, a preto sa nedá vyhodnotiť potenciálne riziko spojené s konzumáciou potravín vyrobených z geneticky modifikovanej sóje SYHT0H2, že informácie potrebné na vyvodenie záveru o posúdení environmentálneho zdravia nie sú úplné a že pred udelením povolenia by sa mal poskytnúť podrobný plán monitorovania;

Nedemokratické rozhodovanie

N. keďže Stály výbor pre potravinový reťazec a zdravie zvierat podľa článku 35 nariadenia (ES) č. 1829/2003 hlasovaním 15. septembra 2020 rozhodol, že nevydá žiadne stanovisko, čo znamená, že povolenie nepodporila kvalifikovaná väčšina členských štátov;

O. keďže Komisia pripúšťa, že je problematické, že rozhodnutia o povolení GMO naďalej prijíma bez súhlasu kvalifikovanej väčšiny členských štátov, čo je pri povoľovaní výrobkov celkovo dosť výnimočné, no pri rozhodovaní o GM potravinách a krmivách sa stalo normou ([15]);

P. keďže Európsky parlament vo svojom ôsmom volebnom období prijal celkovo 36 uznesení, v ktorých namietal proti uvádzaniu GMO na trh na použitie v potravinách a krmivách (33 uznesení) a proti pestovaniu GMO v Únii (tri uznesenia); keďže v deviatom volebnom období zatiaľ Európsky parlament prijal osem námietok; keďže s povolením žiadneho z týchto GMO nesúhlasila kvalifikovaná väčšina členských štátov; keďže Komisia naďalej povoľuje GMO, hoci sama priznáva, že tento postup nie je dostatočne demokratický, a napriek nízkej podpore zo strany členských štátov a námietkam Európskeho parlamentu;

Q. keďže podľa nariadenia (EÚ) č. 182/2011 môže Komisia rozhodnúť o nepovolení GMO, ak v odvolacom výbore neudelí súhlas kvalifikovaná väčšina členských štátov ([16]); keďže v tejto súvislosti nie je potrebná žiadna zmena právnych predpisov;

Dodržiavanie medzinárodných záväzkov Únie

R. keďže v nariadení (ES) č. 1829/2003 sa stanovuje, že geneticky modifikované potraviny alebo krmivá nesmú mať nepriaznivé účinky na ľudské zdravie, zdravie zvierat alebo životné prostredie a Komisia musí pri príprave svojho rozhodnutia zohľadniť všetky relevantné ustanovenia práva Únie a ďalšie legitímne faktory týkajúce sa posudzovanej záležitosti; keďže medzi tieto legitímne faktory by mali patriť záväzky Únie v rámci cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja, Parížskej dohody o zmene klímy a Dohovoru OSN o biologickej diverzite;

S. keďže v nedávnej správe osobitného spravodajcu OSN pre právo na výživu sa konštatuje, že najmä v rozvojových krajinách majú nebezpečné pesticídy katastrofálny vplyv na zdravie ([17]); keďže podľa cieľa udržateľného rozvoja č. 3.9 sa má do roku 2030 podstatne znížiť počet úmrtí a ochorení spôsobených nebezpečnými chemikáliami a znečistením a kontamináciou ovzdušia, vody a pôdy ([18]);

([14]) Pripomienky členských štátov týkajúce sa geneticky modifikovanej sóje SYHT0H2 sú uvedené v registri otázok úradu EFSA: http://registerofquestions.efsa.europa.eu/roqFrontend/questionLoader?question=EFSA-Q-2012-00753

([15]) Pozri napríklad dôvodovú správu Komisie k legislatívnemu návrhu predloženému 22. apríla 2015, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1829/2003, pokiaľ ide o možnosť členských štátov obmedziť alebo zakázať používanie geneticky modifikovaných potravín a krmív na svojom území, a dôvodovú správu k legislatívnemu návrhu Komisie predloženému 14. februára 2017, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 182/2011.

([16]) Ak udelenie povolenia v odvolacom výbore neschváli kvalifikovaná väčšina členských štátov, Komisia podľa článku 6 ods. 3 nariadenia (EÚ) č. 182/2011 „môže“, nie „musí“ dané povolenie udeliť.

([17]) https://www.ohchr.org/EN/Issues/Environment/SRToxicsandhumanrights/Pages/Pesticidesrighttofood.aspx

([18]) https://www.un.org/sustainabledevelopment/health/

Streda 11. novembra 2020

T. keďže podľa zistenia EFSA odhadovaná expozícia operátorov voči glufosinátu, ktorý je klasifikovaný ako toxický pre reprodukciu, ak sa používa na reguláciu zaburinenosti geneticky modifikovanej kukurice, prekračuje prijateľnú úroveň vystavenia operátora aj v prípade použitia osobných ochranných prostriedkov ([19]); keďže riziko zvýšenej expozície operátorov vyvoláva osobitné obavy v súvislosti s geneticky modifikovanými plodinami, ktoré sú odolné voči herbicídom, vzhľadom na vyšší objem použitých herbicídov;

U. keďže odlesňovanie patrí medzi hlavné príčiny poklesu biodiverzity; keďže emisie z využívania pôdy a zmeny vo využívaní pôdy, najmä z dôvodu odlesňovania, sú po spaľovaní fosílnych palív druhou najvýznamnejšou príčinou zmeny klímy ([20]); keďže Parížska dohoda a globálny strategický plán pre biodiverzitu na roky 2011 – 2020 prijatý v rámci Dohovoru OSN o biologickej diverzite a ciele v oblasti biodiverzity z Aiči podporujú úsilie o udržateľné obhospodarovanie lesov, ich ochranu a obnovu ([21]); keďže cieľ udržateľného rozvoja č. 15 zahŕňa cieľ zastaviť odlesňovanie do roku 2020 ([22]); keďže lesy zohrávajú multifunkčnú úlohu, ktorá prispieva k dosiahnutiu väčšiny cieľov udržateľného rozvoja ([23]);

V. keďže produkcia sóje je hlavnou hnacou silou odlesňovania v lesoch Amazónie, Cerrado a Gran Chaco v Južnej Amerike; keďže 97 % sóje pestovanej v Brazílii a 100 % sóje pestovanej v Argentíne tvorí geneticky modifikovaná sója ([24]);

W. keďže prevažná väčšina geneticky modifikovaných druhov sóje, ktorých pestovanie je povolené v Brazílii a Argentíne, má tak isto povolenie na dovoz do Únie ([25]); keďže v Argentíne je už povolené pestovanie geneticky modifikovanej sóje SYHT0H2 ([26]);

X. keďže Komisia analýzou zistila, že v Únii je dovoz sóje faktorom, ktorý historicky najviac prispieva ku globálnemu odlesňovaniu a súvisiacim emisiám, keď má takmer polovičný podiel na odlesňovaní spojenom s celkovým dovozom do Únie ([27]);

([19]) Závery EFSA k partnerskému preskúmaniu posudzovania rizík pesticídov s účinnou látkou glufosinát, vedecká správa EFSA (2005) 27, 1-81 s. 3, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.2903/j.efsa.2005.27r

([20]) Oznámenie Komisie z 23. júla 2019 s názvom Posilnenie opatrení EÚ na ochranu a obnovu svetových lesov (COM(2019)0352), s. 1.

([21]) Tamže, s. 2.

([22]) Pozri cieľ 15.2: https://www.un.org/sustainabledevelopment/biodiversity/

([23]) Oznámenie Komisie z 23. júla 2019 s názvom Posilnenie opatrení EÚ na ochranu a obnovu svetových lesov (COM(2019)0352), s. 2.

([24]) „International Service for the Acquisition of Agri-biotech Applications, Global status of commercialized biotech/GM crops in 2017: Biotech Crop Adoption Surges as Economic Benefits Accumulate in 22 Years“ (Celosvetový stav predávaných biotechnologických/geneticky modifikovaných plodín v roku 2017: prijímanie biotechnologických plodín narastá, pričom ekonomické prínosy sa za 22 rokov akumulovali), ISAAA, oznámenie č. 53 (2017), s. 16 a 21, http://www.isaaa.org/resources/publications/briefs/53/download/isaaa-brief-53-2017.pdf

([25]) Krížovým porovnaním dvoch databáz v októbri 2020 (register Spoločenstva pre GM potraviny a krmivá (https://webgate.ec.europa.eu/dyna/gm_register/index_en.cfm) a databázy schvaľovania geneticky modifikovaných organizmov ISAAA (https://www.isaaa.org/gmapprovaldatabase/)) sa dá vypočítať, koľko plodín geneticky modifikovanej sóje, ktorej pestovanie je povolené v Brazílii a Argentíne, má tak isto povolenie na dovoz do Únie; V prípade Brazílie: zo 17 plodín GM sóje, ktorých pestovanie je povolené, má v súčasnosti 12 povolenie na dovoz do Únie a na dovozné povolenie sa čaká v prípade troch odrôd GM sóje. V prípade Argentíny: z celkového počtu 15 druhov GM sóje, ktorých pestovanie je povolené, má 10 povolenie na dovoz do Únie a v prípade troch ďalších GM odrôd sóje sa čaká na udelenie dovozného povolenia.

([26]) http://www.isaaa.org/gmapprovaldatabase/event/default.asp? EventID=358&Event=SYHT0H2

([27]) Technická správa Komisie 2013 – 063, Vplyv spotreby EÚ na odlesňovanie: Komplexná analýza vplyvu spotreby EÚ na odlesňovanie, štúdia financovaná Európskou komisiou, GR ENV, realizovaná VITO, IIASA, HIVA a IUCN NL, http://ec.europa.eu/environment/forests/pdf/1.%20Report%20analysis%20of%20impact.pdf, s. 23 – 24. V rokoch 1990 až 2008 Únia doviezla produkty rastlinnej a živočíšnej výroby, ktoré spôsobili odlesnenie celkovej plochy 90 000 km². Rastlinná výroba predstavovala 74 000 km² (82 %), pričom najväčší podiel mali plodiny pestované na olej (52 000 km²). Sójové bôby a sójové výlisky predstavovali 82 % (42 600 km²), čo zodpovedá 47 % celkového odlesňovania súvisiaceho s dovozom tovaru do Únie.

Y. keďže v nedávnej recenzovanej vedeckej štúdii sa zistilo, že Únia je regiónom s najväčšou uhlíkovou stopou na svete súvisiacou s dovozom sóje z Brazílie, pričom táto stopa je o 13,8 % väčšia ako uhlíková stopa Číny, najväčšieho dovozcu sóje, a to z dôvodu väčšieho podielu emisií zo stopy na odlesňovaní ([28]); keďže v ďalšej nedávnej štúdii sa zistilo, že približne pätina sóje, ktorá sa vyváža do Únie z brazílskych regiónov Amazon a Cerrado, najmä na kŕmenie zvierat, môže byť spojená s nezákonným odlesňovaním ([29]); keďže lesné požiare v Amazónii sú spôsobené vysokou mierou odlesňovania; keďže Komisia v oznámení z roku 2019 vyjadrila svoju ambíciu chrániť a obnoviť svetové lesy ([30]); keďže globálna ochrana biodiverzity vrátane lesov je kľúčovým cieľom stratégie EÚ v oblasti biodiverzity ([31]), ktorú nedávno uverejnila Komisia;

1. domnieva sa, že návrh vykonávacieho rozhodnutia Komisie prekračuje rámec vykonávacích právomocí, ktoré sú ustanovené v nariadení (ES) č. 1829/2003;

2. domnieva sa, že návrh vykonávacieho rozhodnutia Komisie nie je v súlade s právom Únie, pretože nie je zlučiteľný s cieľom nariadenia (ES) č. 1829/2003, ktorým je podľa všeobecných zásad uvedených v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ([32]) poskytovať základ na zabezpečenie vysokej miery ochrany ľudského života a zdravia, zdravia a dobrých životných podmienok zvierat, životného prostredia a záujmov spotrebiteľov v súvislosti s geneticky modifikovanými potravinami a krmivami, a súčasne zabezpečovať efektívne fungovanie vnútorného trhu;

3. žiada Komisiu, aby stiahla svoj návrh vykonávacieho rozhodnutia;

4. víta skutočnosť, že Komisia v liste z 11. septembra 2020 adresovanom poslancom konečne uznala potrebu zohľadňovať pri rozhodovaní o povolení GMO udržateľnosť ([33]); vyjadruje však hlboké sklamanie z toho, že Komisia 28. septembra 2020 povolila dovoz ďalšej geneticky modifikovanej sóje ([34]) napriek námietkam Európskeho parlamentu a väčšiny členských štátov;

5. vyzýva Komisiu, aby čo najrýchlejšie a za plnej účasti Európskeho parlamentu vypracovala kritériá udržateľnosti; vyzýva Komisiu, aby poskytla informácie o tom, ako a v akom časovom rámci sa tento proces uskutoční;

6. opätovne vyzýva Komisiu, aby zohľadnila záväzky Únie vyplývajúce z medzinárodných dohôd, ako je Parížska dohoda o zmene klímy, Dohovor OSN o biologickej diverzite a ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja;

7. opätovne vyzýva Komisiu, aby v súlade s článkom 6 ods. 3 nariadenia (EÚ) č. 182/2011 prestala povoľovať GMO, či už na pestovanie, alebo na použitie v potravinách a krmivách, ak členské štáty v odvolacom výbore nevydajú žiadne stanovisko;

([28]) Escobar, N., Tizado, E. J., zu Ermgassen, E. K., Löfgren, P., Börner, J., Godar, J., „Spatially-explicit footprints of agricultural commodities: Mapping carbon emissions embodied in Brazil's soy exports“ (Priestorovo explicitné stopy poľnohospodárskych komodít: mapovanie emisií uhlíka obsiahnutých v brazílskom vývoze sóje, Global Environmental Change, zväzok 62, máj 2020, 102067, https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959378019308623.

([29]) Rajão, R., Soares-Filho, B., Nunes, F., Börner, J., Machado, L., Assis, D., Oliveira, A., Pinto, L., Ribeiro, V., Rausch, L., Gibbs, H., Figueira, D., „The rotten apples of Brazil's agribusiness“ (Zhnité jablká brazílskeho agropriemyslu, Science 17. júla 2020, zväzok 369, vydanie 6501, s. 246 – 248, https://science.sciencemag.org/content/369/6501/246

([30]) Oznámenie o posilnení opatrení EÚ na ochranu a obnovu svetových leov, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019DC0352&from=SK

([31]) Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030: prinavrátenie prírody do našich životov, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52020DC0380.

([32]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín (Ú. v. ES L 31, 1.2.2002, s. 1).

([33]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf

([34]) https://webgate.ec.europa.eu/dyna/gm_register/gm_register_auth.cfm?pr_id=100.

Streda 11. novembra 2020

8. opätovne vyzýva Komisiu, aby nepovolila žiadne GM plodiny odolné voči herbicídom, kým sa v jednotlivých prípadoch komplexne nepreskúmajú zdravotné riziká spojené s rezíduami, čo si vyžaduje úplné posúdenie rezíduí z postrekovania GM plodín doplnkovými herbicídmi, ich metabolitov a všetkých kombinovaných účinkov;

9. opätovne vyzýva Komisiu, aby posudzovanie rizík používania doplnkových herbicídov a ich rezíduí v plnej miere začlenila do posudzovania rizík geneticky modifikovaných rastlín odolných voči herbicídom bez ohľadu na to, či je geneticky modifikovaná rastlina určená na pestovanie v Únii alebo sa do Únie dováža na potravinárske a krmovinárske účely;

10. opätovne vyzýva Komisiu, aby nepovoľovala dovoz žiadnych geneticky modifikovaných rastlín na použitie v potravinách alebo krmivách, u ktorých bola vytvorená tolerancia voči herbicídu, ktorého použitie v Únii nie je povolené;

11. víta, že Európska zelená dohoda, ktorá je hlavným projektom Komisie, bola predložená ako neoddeliteľná súčasť stratégie Komisie na vykonávanie programu OSN do roku 2030 a cieľov udržateľného rozvoja; pripomína, že ciele udržateľného rozvoja je možné dosiahnuť len vtedy, keď budú dodávateľské reťazce udržateľné a medzi politikami sa vytvoria synergie ([35]);

12. opakuje svoje zhrozenie z toho, že vysoká závislosť Únie od dovozu krmiva pre zvieratá vo forme sóje spôsobuje odlesňovanie v tretích krajinách ([36]);

13. víta oznámenie legislatívneho návrhu Komisie o opatreniach na zabránenie alebo minimalizovanie uvádzania výrobkov súvisiacich s odlesňovaním alebo degradáciou lesa na trh EÚ, ktorý by mal byť predložený do júna 2021; vzhľadom na naliehavosť boja proti odlesňovaniu v lesoch Amazónie, Cerrado a Gran Chaco a na skutočnosť, že dopyt Únie po geneticky modifikovanej sóji prispieva k odlesňovaniu v tomto regióne, vyzýva Komisiu, aby okamžite pozastavila dovoz geneticky modifikovanej sóje pestovanej v Brazílii a Argentíne, a to v prípade potreby s použitím článku 53 nariadenia (ES) č. 178/2002, kým sa nezavedú účinné právne záväzné mechanizmy, ktoré zabránenia uvádzaniu výrobkov súvisiacich s odlesňovaním a súvisiacim porušovaním ľudských práv na trh Únie;

14. opakuje svoju výzvu na zavedenie európskej stratégie výroby a dodávok rastlinných bielkovín ([37]), ktorá by umožnila znížiť závislosť Únie od dovozu geneticky modifikovanej sóje a vytvoriť kratšie potravinové reťazce a regionálne trhy;

15. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii a vládam a parlamentom členských štátov.

([35]) Uznesenie Európskeho parlamentu z 11. septembra 2018 o transparentnom a zodpovednom riadení prírodných zdrojov v rozvojových krajinách: prípad lesov (Ú. v. EÚ C 433, 23.12.2019, s. 50), ods. 67.

([36]) Tamtiež.

([37]) Uznesenie Európskeho parlamentu z 15. januára 2020 o európskom ekologickom dohovore (Prijaté texty, P9_TA(2020)0005), ods. 64.